

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Departament Ubezpieczeń Społecznych

Warszawa, dnia 2024-08-21 r.
DUS-II.055.31.2024.MDE

Pan
Ryszard Jankowski

Szanowny Panie
działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. *o petycjach* (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), w związku z Pana petycją w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zrównania w prawach z emerytami z rocznika 1953 emerytów wcześniejszych z innych roczników, proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Na wstępie należy zaznaczyć, że zagadnienia podniesione w Pana petycji są obecnie przedmiotem prac senackiej Komisji Petycji – w związku z petycją z dnia 21 listopada 2023 r. w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. *o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych*, w celu wprowadzenia zapisu o niestosowaniu art. 25 ust. 1b wobec wszystkich ubezpieczonych, bez względu na rok urodzenia (P11-06/23).

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej uznaje, że Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 6 marca 2019 r. (sygn. akt P 20/16) orzekł o niezgodności z art. 2 *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej* art. 25 ust. 1b *ustawy emerytalnej* w zakresie, w jakim dotyczy kobiet urodzonych w roku 1953, które przed dniem 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do tzw. wcześniejszej emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego dotyczy jedynie kobiet urodzonych w roku 1953, które przeszły na tzw. emeryturę wcześniejszą przyznaną na podstawie art. 46 w związku z art. 29 *ustawy emerytalnej* i pobierały to świadczenie, a następnie nabyły uprawnienia do emerytury z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego. Wysokość emerytury ustalano od podstawy obliczenia pomniejszonej o kwoty pobranej emerytury wcześniejszej przyznanej na podstawie art. 46 w związku z art. 29 *ustawy emerytalnej*. Oznaczało to konieczność skorygowania mechanizmu ustalenia kwoty emerytury przyznanej z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego z pomniejszeniem o sumę wypłaconych kwot wcześniejszej emerytury, w stosunku do ubezpieczonych urodzonych w 1953 r. Skorygowanie przedmiotowego mechanizmu nastąpiło przepisami ustawy z dnia 19 czerwca 2020 r. *o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1222).

Trybunał Konstytucyjny orzekając o niezgodności art. 25 ust. 1b *ustawy emerytalnej*, w zakresie, w jakim dotyczy kobiet urodzonych w roku 1953, które przed dniem 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury wcześniejszej na podstawie art. 46 w związku z art. 29 *ustawy emerytalnej*, z art. 2 *Konstytucji RP*, nie zakwestionował samej zasadności istnienia mechanizmu pomniejszania podstawy obliczenia emerytury powszechnej o sumę kwot pobranych emerytur wcześniejszych, i jego stosowania wobec innych roczników. W rozdziale III, w części 5, w akapicie pierwszym uzasadnienia wyroku TK w odniesieniu do omawianej kwestii wskazano: „Trybunał stwierdzając niekonstytucyjność zaskarżonego

przepisu w zakresie, w jakim dotyczy kobiet urodzonych w 1953 r., które przed dniem 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 ustawy o FUS, nie zakwestionował możliwości stosowania określonego w nim mechanizmu potrącania w stosunku do pozostałych osób”.

Z wniesionej petycji wynika propozycja uregulowania materii, zawartej w ustawie z dnia 19 czerwca 2020 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, znacznie szerzej niż wynikałoby to z treści orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, gdyż dotyczy ona niestosowania art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej wobec ubezpieczonych urodzonych w roku 1952, którzy przeszli na wcześniejsze emerytury przed 1 stycznia 2013 r., a nie tylko tych, którzy urodzili się w 1953 r. i przed 1 stycznia 2013 r. przeszli na wcześniejsze emerytury.

W tym miejscu należy zwrócić uwagę, że zniesienie mechanizmu potrącania wynikającego z art. 25 ust. 1b wobec ubezpieczonych z roczników innych niż 1953, wywołałoby taki skutek, że wcześniejsi emeryci korzystaliby ze sztucznej kapitalizacji wartości emerytury powszechnej. Mimo pobierania dotychczasowego świadczenia i nieodprowadzania składek staliby się beneficjentami opóźnienia daty przejścia na emeryturę w nowym systemie. Wysokość emerytury z nowego systemu zwiększałaby się z uwagi na parametr zewidencjonowanych i waloryzowanych składek, niepomniejszonych o wypłacone emerytury wcześniejsze, oraz zmniejszanie się parametru statystycznego okresu dalszego trwania życia. Powstałaby zatem sytuacja, w której im dłużej pobierana byłaby emerytura wcześniejsza, tym wyższa byłaby wysokość emerytury z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego. Taki stan rzeczy byłby sprzeczny z fundamentalną zasadą prawa ubezpieczeń społecznych powiązania wysokości świadczenia z wysokością odprowadzonych składek.

Podkreślenia wymaga też fakt, że system emerytalny ma charakter repartycyjny i jest zbudowany na zasadach międzypokoleniowej solidarności. Dodatkowo, Fundusz Ubezpieczeń Społecznych jest funduszem deficytowym, który corocznie wymaga wielomiliardowych dotacji z budżetu państwa, który jest gwarantem wypłacalności tego funduszu. W 2024 r. przewiduje się, że Fundusz Ubezpieczeń Społecznych będzie wymagał dotacji z budżetu państwa na poziomie ok. 72,7 mld zł.

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dostrzega jednakże wagę przedstawionego problemu i podejmuje działania zmierzające do znalezienia optymalnego mechanizmu jego rozwiązania. Z tego też powodu, wraz z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, podjęto analizy prawne i finansowe różnych wariantów rozwiązania problemów zgłaszanych przez świadczeniobiorców, wobec których ZUS zastosował art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, uwzględniając złożoność problemu, skutki społeczne i ekonomiczne, a także potrzebę wyważenia różnych wartości konstytucyjnych.

Pouczenie

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku

Sebastian Kamiński
Zastępca Dyrektora
Departamentu Ubezpieczeń Społecznych
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/